

להיות בקאהיר 1979

נחות בנמל-התעופה של קאהיר, להגיש את דרכוני לטוס בביקורת-הדרכונים, לראות אותו מעלל בביקורת, לחנות בלידתו של חיוך אדיר על פניו, לשמוע את המילה: „האלאן!“ לשמוע מילה זו שוב ושוב, בערבית, באנגלית, ולפעמים גם בעברית, מאת פעמים במשך שמונה ימים, בליוויית ארבעת החיך הלבבי המצרי, מפי נהגי-מוניו, שריממשה, זבניות, נערי-מעלית, פרופסורים, צעירים בשולחן סמוך ב„גרד“ פיי, סופרים, חיילים, מלצרים, מזכירות, מבקרים במועדון-לילה וסתם אנשים ש-התודעתי אליהם ברחוב — בלא אף יוצא אחד מן הכלל.

לחנות, על פי הזמנת ידך, מפיק-סרטים, בהסרטה סצנה במועדון-הלילה של „מניה האוס“, שבה רוקדת הכוכבת לעיני קהל חוגג, ולחשוב על כך שבארץ לא זה עצמו נערך, לפני יותר משנה, המסאז'ותן שלום שלא נסתים.

להגיש למלצר במיסעדה, בתום הארוחה, את כרטיס-האשראי שהונפק לי על-ידי סניף „בנק הפועלים“ בתל-אביב, ולקבל את תלושי-התשלום לחתימה בלי נידעפעי.

ולשמוע מפיו את ההרצאה הקצרה בירת על בעיות המשאיהמתן: „למה אתם לא רוצים בשלום? שטויות, אינכם רוצים בשלום! אילו רציתם בשלום, הייתם נותנים לפלסטינים להקים את מדינתם. או שיהיה שלום עם כולם, או שלא יהיה שלום ביכול!“

לשמוע מפי ידידה מצריה צעירה, את סיפור-חייה על רגל אחת: „הורי מכריחים אותי להתחתן עם גבר שאני לא אוהבת אותו. הוא איש טוב ונחמד, אבל הוא לא מוצא חן בעיני. אנחנו מאוהבים, ונקבע שנתחתן כשנמצא דירה. קשה מאד למצוא דירה. אני מקווה שלא נמציא דירה לעולם.“

שבת בחוג ידידים, במיסעדה עממית בקרבת הפיראמידות, שבה אוכלים רק תרנגולת צלוייה, לשתות יין

בשם קליין-בלחובסקי זיכרונות על הצגות-אידיש שהתקיימו פעם בקאהיר. להיפגש באותו המקום עם צעיר יהודי שנוולד במצרים, שהיגר לארצות-הברית ושביקר גם כמה פעמים בארץ, ולשוחח עימו בעברית.

לאכול בחברת פקיד בכיר מלישכת הנישואים במיסעדה ברחוב עבד-אל-חלק סר-וואד, ולשמוע מפיו הרצאה מפורטת על תבשילי מצריים ואופן הכנתם, ולבחור בצלחת של „מלוחיה“ (מרק ירוק מתובל במאד, העשוי מירק שאיני יודע מהו).

לשבת בוויולה הנהדרת של ידך לבנוני צעיר, שהוא גיסו של אחד האישים הציירים ביותר בסעודיה, לנמוע כוסות ויסקי ולשוחח על השפעת המהפכה של איית-אללה חומייני על סיכויי השלום.

להיועד עם מיועדו הוותיק, מורסי סעד-אל-דין חמד, מי שהיה ראש מיני-

לה-הסברה והדובר המצרי במשאומותן לשלום, ולחנות דיעה על דגם העיתון לילדים שהוא מתכוון להוציא לאור.

לראות את תאונת-הדרכים הראשונה שהייתי עד לה במצרים, שניות מעטות אחרי שהתרחשה, כאשר הרוג שוכב ברחוב, מול פתח ביתו של הסופר נגיב מחפוז, מכוסה בחיפזון בעיתונים.

להגיש באושר המציף את כולי, כאשר אני מצליח למצוא קשר טלפוני, אחרי שחייגתי לאותו מיספר עשר או עשרים פעם.

להקליט את קולו של ילד קטן בטייפ-ריקורד הננסי, ולראות את חיוך ההנאה על פניו כשהוא שומע את קולו.

עמוד על המקח עם המוכר בחנות-השטיחים המצריים, שאינו מוכן לזוז מן המחיר שנקב, והמוריד לבסוף לירה מן המחיר שכבר הסכמתי לו, כמחווה חזקה צדדי של ידידות.

לשמוע מאותו מוכר צעיר שהוא מוכן לתת לי גלביה לבנה ויפה בחינם — בתנאי שאתחייב להופיע בה בכנסת בי-ירושלים.

להחליף דיעות עם עורך עיתון מצרי על הבעיות העולולות להתעורר, כאשר המוני מצרים והמוני ישראלים ייפגשו אלה באלה, ולסכם עימו שאולי כדאי להקים ועדת-תיאום מצרית-ישראלית, כדי לפקח ולהנחות את התהליך, בשל-ביו הראשונים.

להתרשם, בשיחה זו ובעשרות שיחות אחרות, כי בעיני המצרים כלל אין ספק שהסכסוך-השלום ייחתם, במוקדם או ב-מאוחר, מפני שהישראלים יבינו בעצמם שהצעות סאדאת הן לטובתם.

מצרי אדום („עומר אל-כיאם“) ולבן („פתלומאוס“) ולהחליף בדיחות פולי-טיות — בדיחה ישראלית תמורת בדיחה מצרית.

לשמוע מפי זבנית באחת החנויות כי בעל-החנות הוא „יהודי מפלסטין“, לג-שת אל האיש ולשמוע מפיו בעברית רהר-טה — שהיה תלמיד גמנסיה „הרצלחה“ ושש לו בית בגבעת-הרצל.

לשמוע כי גיהאן אל-סאדאת עסוקה עתה בחיבור עבודת המ"א שלה באוני-ברסיטת קאהיר, על הנושא „השפעת שיר-עריבת“.

לפתוח במיקרה את גליון השבועון „אוקטובר“, שהופיע ביום הגיעי לקאהיר, ולמצוא בו את המאמר שלי על „מילחמת הגנרלים“.

לראות את הפיראמידות בחשיכה. לעמוד בלובי של מלון, ההומה אורי-חיס מצריים, ולצעוק בעברית, בקולי-קולות, מפאת הקשר הטלפוני הלקוי, דברי-פרשנות על מצב המשאומותן, למען תוכנית „יומני-השבוע“ של שידורי-ישראל (שלא שודר בסופר-של-דבר בגלל שביתת-לשבת בבאר עם צעירה מצרית, בת העדה הארמנית, בעלת מיקצוע חופשי, ולהתווכח עימה בלהט על שיחורו-ה-אשה, כשהיא זוגלת בדיעה שעל האשה להשתחרר מעיסוקיה המיקצועיים במשך חמש השנים הראשונות אחרי לידת בנה, כדי שתוכל להתמסר לו כראוי.

גשת לבית-הכנסת הגדול ברחוב עדלי, במרכז קאהיר, בליל-שבת, ל-אחר התפילה, להצטרף לקבוצה קטנה של זקנים, העומדת עדיין לפני חזית ה-בניין, לשמוע מפי אשה מצריה-אשכנזיה

לאכול במיסעדה בשולחן הסמוך לזה של גרל מצרי, אשר חזרו מעוטר בשמו-נה שורות של עיטורים — ולחפש לשווא תירוץ כלשהו כדי להיכנס עימו בשיחה. להתווכח עם אחד מגדולי הוגי-הדיעות במצריים, איש האופוזיציה השמאלית, המותח ביקורת קטלנית על מדיניות ה-נישואים, מבלי שנוכחותו של קצין-הביטחון הבכיר, המלווה אותי, תפריע לו במאומה.

כמו בארץ הידיוותית ביותר, לחת-ליף דברים עם אנשים מכל הסוגים, לש-מוע את דיבריהם הספונטאניים על הש-לום, להסתכל בעיניהם, לראות את חיו-כיהם הלבניים, להקשיב לנימת קולם, ולחשוב: „אלוהים שבשמיי, אילו יכול היה כל אחד משלושה חצוי מיליוני היש-ראלים לראות ולשמוע זאת!“

לשמוע מפי איש-ביטחון, שהשתתף ב-ביקור הנשיא אל-סאדאת בירושלים, את רשמיו בעת הטיסה הראשונה מקאהיר ללוד: „ההתרגשות חנקת את גרונו...“

להיכנס לחנות של ספרים וציורים עתיקים, לשמוע שבעליו הוא קופטי, ל-שוחח עימו על הסיכויים שהשפה הקופ-טית תקום ותחזור להיות שפת-דיבור כמו העברית, לשמוע מפיו: אבל לכם, היהודים, יש ארץ משלכם!“

לקבל עתיק של פירקית-תורה שהוא שר-לף מתחת לערימה של עתיקות.

לחזור ל„סהרה סיטי“, מועדון-הלילה שבו אירעה בדצמבר 1977 התפרצות ה-אכסטאזה הגדולה של התיידדות העיתו-נאים מישראל עם המארחים המצריים, ולשמוע שם מפי זמר-מאלתר שירי תהי-לה על האומה הערבית הגדולה ועל ה-מלך חאלד מסעודיה, בשעה שאורחים סעודיים תולים על צווארו שרשרת ה-עשויה משטרות-כסף בני 10 לירות מצ-ריות (300 ל"י) כל אחד.

לקבל מחמאה מפי פקיד מצרי בכיר: „אני מקווה שאתה תהיה השגריר הרא-שון של ישראל במצריים.“

שמוע, כמה פעמים, שאלות מפי מצרים אם אכן מנחם בגין דיבר ברצינות, כשאמר כי היהודים הם שבנו את הפיראמידות — אחת ההערות המת-מיהות ביותר שנפלטו אי-פעם מפיו של ראש-הממשלה.

לדבר על ליכחי ההיסטוריה המצרית, בת 6,000 השנים, ולזכות מייד בתיקון מפי נתשיחי, עיתונאית מצרית קשישה: „לא 6000 אלא 7000...“

לטייל בעיר ביום השישי, הוא יום-השבת המוסלמי, כשהרחובות ריקים יח-סית והתנועה מעטה, ולהיווכח עד כמה קאהיר היא עיר יפה ונעימה כאשר העו-מס הנורא של ההמונים אינו משבש את חיויה.

ללכת ברחוב ולהיתקל לפתע בעבד-אללה שליפר, יהודי אמריקאי גב-הק-מה ומזוקן, שהתאסלם ושהפך פרו-ערבי ללהב, המכחן כאן עתה כמנהל סוכנות-ידעיות אמריקאית.

להיתקל בפפה „בראזיליה“ ברחוב טלאת-אל-חרב במצרי קשיש שההובו שלו הוא חקר המוסיקה הדתית העתי-קה, המבקש לדעת מיהו המומחה היש-ראלי מס' 1 ללחן של כת האסיים, ול-הבטיח לו לברר זאת ולהודיע לו על כך בכתב.

להמריא הביתה, להסתכל מחלון המ-טוס בעיר הנהדרת והענקית הזאת, בפי-ראמידות המזדקרות, בגורדי-השחקים, בנילוס המתפתל, במיצר של צלאח-אל-דין, בקו החד בין הפס הירוק הצר והמידבר העצום משני צדדיו, ולחשוב: אם נחמיץ את ההזדמנות לעשות שלום עם ארץ זו, לא תסלח ההיסטוריה לעו-רם לאיש ולדור האשמים בכך.

קאהיר, 2 בפברואר 1979.